

תעודת ביטוח

באחד הערבים כ־2013 הזדמנה גלית (שם בדוי, השם המלא שמור במערכת) להרצאה על הקפאת ביציות בבית הכנסת שלה, "יקר" בירושלים. היא היתה אז בת 38 ומותשת מסצנת הדייטים. פרט לזוגיות החסרה, החיים שלה היו טובים, עם עבודה מתגמלת, התפתחות מקצועית וחברות קרובות - אבל היא הרגישה שנקלעה למבוי סתום. "לבית הכנסת הגיעו כ־200 נשים. זה היה שוק לראות כל כך הרבה מאיתנו", היא מספרת על האירוע. רופא הסביר להן על תהליך הקפאת ביציות, שהיה אז חדש למדי בישראל, וענה לשאלות שהפנו אליו האמיצות בקהל. "כולן היו בסערת רגשות, כמוני", היא מוסיפה.

שיחה על הקפאת ביציות בבית כנסת נשמעת כמו עניין חריג למדי, אבל בהתחשב במיקומו של בית הכנסת הספציפי הזה - בלב "הביצה" הירוד שלמית, מעוז הרווקות הדתיות (וגם הרווקים) בעיה, הרעיון נשמע מעט יותר מתקבל על הדעת. ואמנם, בחברה הדתית סומנה זה מכבר העלייה בגיל הרווקות של הנשים כבעיה חברתית, משהו שצריך לדון בו ולטכס עצה. האירוע החלוצי הזה אותה על תפנית בדרך אל הפתרון.

כשנתיים לפני כן, נכנס חוק שימור הפוריות בישראל לתוקף - ובפעם הראשונה, ניתנה לנשים האפשרות לבחור להקפיא את הביציות שלהן, תהליך שעד אז היה שמור לחולות אונקולוגיות בלבד. גלית קיבלה את הכשורה על החוק החדש בשמחה. "היה לי ברור שאני הולכת להקפיא ביציות, כי זה יעזור לי להביא ילדים לעולם". על הנייה, היתה לה גם האפשרות ללדת ילד ללא נישואים, באמצעות תרומת זרע; אמהות יחידניות אינן מוקצות בחברה הדתית. אך לדבריה, "היה לי מחסום, לא רציתי לחשוב על כך. קיוויתי להתחתן בקרוב. החוק החדש היה עבורי כמו להקפיא את הזמן. הרגשתי שזה נותן לי מרחב נשימה".

ואולם כשגלית ושתי חברותיה החלו לגשש בנושא, התברר להן שהשמחה היתה מוקדמת, ושזהו הליך חדש שהרופאים בישראל עדיין לא התנסו בו די הצורך. "הם אמרו בגלוי שרק עכשיו מתחילים לבצע את התהליך בבתי החולים בארץ. אנחנו יוצאים לחו"ל ללמוד את הטכניקה, אלה היו המילים ששמענו", היא מספרת. חברותיה החליטו לבצע את ההליך בספרד, המדינה שעד היום צברה את המומחיות הרחבה ביותר בעולם בתחום, חוץ מארצות הברית. גלית שלא יכלה לממן את הפרוצדורה היקרה, החליטה לוותר - אבל אחרי שנה היא בכל זאת חזרה לרופא, ועברה את הליך שימור הפוריות. ב־2013, פחות מ־200 ישראליות הקפיאו ביציות, ובהן קומץ נשים דתיות. ואולם בשנתיים האחרונות נראה שעשרות צעירות דתיות

בחברה הדתית, שבה הלחץ להינשא ולהביא ילדים מתחיל בגיל צעיר, גם המודעות לאפשרות לשמר פוריות עולה - ויותר ויותר נשים מהקהילה בוחרות לעבור את התהליך, למרות המחיר הפיזי, הנפשי והכלכלי שהוא גובה

מאת תמר רותם

בתחילת שנות ה־30 לחייהן נוהרות להקפיא ביציות, בעידוד הרבנים ועמותות בקהילה.

כ־10,000 שקל לכל סבב הפרייה

שימור פוריות הוא טיפול של הפרייה מלאכותית. זהו הליך פולשני הנעשה בבית חולים, וכרוך בהזרקת הורמונים, כדי לגרום לשחלות לייצר ביציות. אחריה מתבצעת שאיבת ביציות מגוף האישה, בנייתוח תחת הרדמה מלאה. לאחר השאיבה יישמרו בהקפאה הביציות בשלות, אלה שעשויות ביום מן הימים להיות מופרות בורע ולהפוך לעובר.

משרד הבריאות מאפשר לנשים בריאות מגיל 30 עד גיל 41 לעבור עד ארבע שאיבות (סבבי טיפול), או עד להשגת 20 ביציות - המוקדם מביניהם. הטיפול הוא פרטי ולכן יקר מאוד, וכל בית חולים מציע "דיל" אחר התשלום כולל כ־6,000-7,000 שקל לפחות עבור ההליך הרפואי של סבב אחד עד להקפאה, בתוספת תרופות שעלותן מסתכמת בכ־2,000 שקלים בממוצע. חלק מהנשים מנסות להשיג את התרופות בגנטיקה של תרופות או באמצעות פייסבוק. לרוב נדרש יותר מסבב אחד, ויש נשים העושות שלושה או ארבעה סבבים. העלות העצומה הזאת

- שנכון להיום, רק קופת חולים מאוחדת מממנת חלק ממנה - מגולגלת לפתחן של הנשים עצמן. ההוצאה הגבוהה הזו אינה כוללת הקפאה נוספת מעבר לחמש השנים הראשונות; אישה שמעורבניינת להמשיך להקפיא יכולה לעשות זאת עד גיל 54, בתוספת תשלום.

אפשר להצביע על העלות הגבוהה של ההליך, לצד חוסר מידע וחשש ממנו, כאחד ההסברים למיעוט הנשים הפונות לשימור פוריות; ואולם, המספרים עולים בהתמדה, מ־70 נשים ב־2011 לכ־1,000 ב־2018. לדברי ד"ר ירדנה היימן, מר מחית לפוריות בבית החולים "שערי צדק", בית החולים המרכזי בתחום עבור נשים דתיות, מספר הנשים הללו הפונה לתהליך נמצא בעלייה מתמדת. "רבות אחרות נמצאות בשלבי ההתלבטות - וייתכן שיידרשו להן שנה או שנתיים עד שיגיעו לטיפול", היא אומרת. לקליניקה שלה פונות גם חרדיות - קהילה נוספת שבה החלה התמודדות עם הרווקות המאוחרת.

היימן, המשתייכת למגזר הדתי, הצטרפה ל"קרן גפן", עמותה המספקת תמיכה פסיכולוגית ורגשית לנשים בטיפולי הפרייה, ובהן גם נשים העוברות שימור פוריות. לדבריה, גם בכובע זה היא רואה את הגידול במספר הנשים

אחרי שהיא עברה שימור פוריות, עשו זאת גם שתי השותפות שלה לדירה, אף "שהן כבר היו צעירות ממני בחמש שנים". גם החברות שלהן עברו את התהליך, וכך הלאה.

עם זאת, צעירות דתיות שהקפואו ביציות מתארות תחושת לחץ ואמביוולנטיות רבה. "אנחנו, הראשונות, הרגשנו שפנות ניסיון", אומרת גלית. "אמנם בחרתי את זה, לא אילצו אותי אבל היתה לי חרדה גדולה מהתהליך עצמו, איך אוריק לעצמי, איך ההורמונים ישפיעו עלי. לא היה לי את מי לשאול, לא היתה תמיכה. לא היו קבוצות פייסבוק. היו גם רופאים שהיו סקפטיים מאוד.

"מצד אחר, היתה גם גישה הפוכה. נלמד ונדע, וזה נתן תקווה. בחרתי להיצמד לתקווה ולעבור את הטיפוּל, אבל מבחינה רגשית היה לי קשה. בגיל 38, הרגשתי שאני נמצאת על צוק. מסביבי, חברות הילדות שלי שהתחתנו בגיל 23 ויש להן כבר ילדים גדולים. החברה משדרת לך רחמים. בחתונות אומרים לך 'בקרוב אצלך'. וגם בפנים הרגשתי תחושה קשה של חוסר הצלחה".

תחושה זו התחדדה לדבריה בזמן התהליך שעברה, שאינו נעים בלשון המעטה ומחייב כאמור הזרקות עצמיות והתייצבות בבוקר מוקדם לפני העבודה במרפאה כדי לבדוק את מצב הביציות, כשאלהים נלווים עצבנות ושינויים במצב הרוח, כחלק מתופעות הלוואי של ההורמונים. "ידעתי שזה נכון לי בנקודת הזמן הזו, אבל רגשית, היה לי קשה. הרגשתי שאני מוותרת על החלום שאתחתן אי פעם. לא עזבה אותי התהייה איך הגעתי למצב הזה, שאני צריכה להקפוא ביציות. למה אין לי וגינות".

"ד"ר היימן מכירה את המצוקה הזו מהקליניקה. "הנשים הראשונות עשו הכל בחשאי וזה היה טעון מאוד. כיום יש קהילה של רווקות וזה נהפך מקובל יותר. נשים רבות אומרות לי, 'הג' עתי כי החברות או האחות ואפילו האמא אמרו לי לעשות'. אבל מצד אחר, יש נשים שממש קשה להן לדבר על כך".

דבורה (שם בדוי, השם המלא שמור במערה כת), בת 33, יועצת במשרד ממשלתי, לא שיתפה את הוריה בתהליך שעברה. "אצלנו במשפחה לא מדברים על הנושאים האלה", היא אומרת. לדבריה, היא נחרדה לגלות ש"המודעות מסביב עדיין כל כך נמוכה". דבורה, המגדירה את עצמה "תורנית", כלומר שייכת לצד הדתי-חרדי יותר של המפה, מציינת שהשאלות שנשאלה על ידי מי שהוכנס בסוד העניינים העידו על בורות. "הם לא הבינו שאני לא הולכת להיות בהריון עכשיו מתרומת זרע (הקפאת עובריים, ת"ר), ולא חושבת על זה". השאלות הללו רק גרמו לה להתסגר עוד יותר.

"בעיני זה צעד אמיץ ומדהים. זה צעד שמודה בעובדה שהחיים שלי לא נמצאים איפה שהייתי רוצה לראות אותם, לא מצאתי את בן הזוג הנכון עבורי עדיין", אומרת היימן, ומוסיפה בחיך <<

שחיפשה קבוצת פייסבוק ייעודית ולא מצאה. "הרגשתי לבד וחפשי תמיכה נפשית ומידע", היא משחזרת. כיום, היא ואחותה חולקות את ניהול הקבוצה.

אפקט הדומינו

בחברה הדתית הצפופה שבה כולם מכירים זה את זה, העובדה שאחורות עושות" משפיעה מאוד. גלית, למשל, מכנה זאת "אפקט דומינו".

צילום: אמיל סלמו

"ד"ר ירדנה היימן: " הילדות הקטנות, במיוחד במגזר הדתי, מדמיינות שהן יהיו בלות - יתחתנו ויביאו ילדים לעולם. לנשים רבות אין בעצם אופציה חלופית לנישואים, כי הן לא חושבות על הבאת ילד לבד. נדרש להן זמן להשלים עם זה רגשית"

המתעניינות בהקפאת ביציות. "בהתחלה, רוב הנשים שראינו היו סביב גילאי 30 המאוחרים, עד 40", היא מעידה. "כיום אני רואה גם נשים בנות 30-31 שבאות לבחון הקפאת ביציות".

מומחי פרוין מעודדים נשים להקפוא ביציות מוקדם ככל האפשר, בטווח הגילים המותר בחוק. זאת, בידיעה שבדרך להריון מוצלח עם הביציות המוקפאות יש ממשלות רבות: הפשרה, הפריה והחזרה לרחם של העוברים. ככל אחד מהשלבים הללו משהו עשוי לקרות לביצית הבודדת במסע. כדי להגביר את הסיכויים לפריון, דרושות כמה שיותר ביציות באיכות טובה. על פי מחקר אמריקאי, הקפאת 20 ביציות בגיל 30-34 נותנת סיכוי של 85% לילד, בגיל 35-37 הסיכוי הוא 75%, ואילו בגיל 38-40 הוא יורד ל-50% בלבד. כך, היתרון של הקפאת ביציות בגיל צעיר הוא כפול, שכן לרוב בגיל זה דרושים פחות סבכים, ומינמן נמוך יותר של תרופות.

גם בקבוצת הפייסבוק "שימור פוריות", גילאי המשתתפות נמוכים מבעבר. בקבוצה הפועלת מ-2015 ומספקת מידע מחקרי רפואי וטכני שימושי, רשומות 280 חברות - לא מעט בהתחשב בכך שמי שמסיימת את הקפאת הביציות, יוצאת ממנה. לדברי שרה מולדובן, מנהלת הקבוצה, "בהתחלה, רוב החברות היו חילוניות, משכילות, בנות 35 ומעלה. לאט לאט אנחנו רואות שינוי בפרופיל. הצטרפו נשים מסורתיות ודתיות רבות, ובעקבות כך גם הגיל הממוצע ירד".

לדברי מולדובן, "נשים דתיות מתחילות לחשוב מוקדם יותר על הקפאת ביציות, בגלל הלחץ המופעל עליהן להתחתן. יש להן מודעות לעניין מגיל צעיר יותר". מולדובן, רוקחת שומרת מצ' וות, החלה בתהליך שימור הפוריות לפני ארבע שנים, בגיל 30; בעקבותיה, גם אחותה עברה את הטיפוּל. מולדובן פתחה את הקבוצה לאחר

שאלת המימון

בארצות הברית, תעשיית הקפאת הכי ציוד באופן פרטי מגלגלת הון. בעוד גוגל ופייסבוק מספקות לעובדות שלהן אפשרות להקפיא ביציות כחלק מהביטוח הרוואי, חברות עסקיות מציעות לסטודנטיות צעירות להקפיא ביציות ולממן את ההליך בתשלומים. הצעירות הללו, שכבר נושאות בעול של תשלומי עתק לאוניברסיטאות, משעבדות את העתיד שלהן. "תופעה זו מעוררת שאלות אתיות וחברתיות מעיינות", אומרת פרופ' השילוני דולב. "האם החברות הללו עוורות ומאפשרות לנשים ועל הדרך מרוויחות, או ההפך?"

בישראל, הנטל נופל על כתפי הנשים המממנות את הטיפול מחסכוניותהן, או בעזרת ההורים – ורבים סבורים כי המדינה צריכה לקחת חלק. "כבנסת הקודמת קראנו למדינה לשקול להכניס את שימור פירות לסל הבריאות", אומרת פרופ' אלדר רגב, יו"ר איל"ה. היא וד"ר ירדנה היימן טענו למדינה משתלם לממן שימור פירות. לדברי אלדר רגב, "ממחקרים בעולם עלה שיש סיכוי גבוה שנשים מתחת לגיל 35 לא ישתמשו בביציות שהקפיאו, אלא יהרו באופן טבעי. לעומת זאת, אחרי גיל 35, יש סיכוי רב שאם לא הקפיאו ביציות, נשים אלה יגיעו לטיפול פוריות, ובסופו של דבר אולי לא יהיו להן ילדים. אלה נשים שאם נמנמן להם שימור פוריות, זה יחסוך הון עתק למדינה".

פרופ' השילוני דולב סבורה אחרת. "למה המדינה צריכה לממן את שימור הפוריות? טיפול פוריות נותנים לנשים עקרות, לא לבריאות. ובכל מקרה, כשיש חשד לבעיית פוריות מתחילים בשלב ראשון עם הזרעה, לא IVF, כמו בטיפול שימור פוריות, עניין יקר שיש בצדו סיכונים בריאותיים".

תמר רותם

צילום: דודו בכר

שירה וורצל מוחה על תחושת הכישלון של דתיות שעברו שימור פוריות: "אני מרגישה ממש טוב. אני שולטת בגורלי. למה לתת לגבר להיות האביר על הסוס? למה שאני אתן לו את הכבוד הזה ואחכה לו? אני מרגישה שאני אישה חזקה שעושה החלטות בשביל עצמי"

חששתי מאוד לספר להורים שלי ולאחים הנשואים, היא אומרת. "ולבסוף כשסיפרתי לאמי, היא תמכה מאוד".

מאז שעברה את הקפאת הביציות, וורצל מרגישה תחושת שליחות ומנסה להפיץ את הבשורה. היא גילתה לדבריה ש"יש עדיין כאלה בחברה שלנו שחושבים שהקפאת ביציות זה סוג של להרים ידיים ולהודות בהריון כבישולון". לפני שלושה חודשים ניסיונה להריון ערב דיון בנושא עם רופאה כמעט ונכשל. "פרסמתי מפה לאוזן ופניתי להמון בנות. הרוב לא רצו לשמוע, אחרות פשוט התחמקו. הבנתי שזה לא בסדרי העדיפויות שלהן. יש בנות שחוששות מהתהליך הפולשני מבחינה נפשית, קשה מאוד להתמודד עם עצמן, עם כך שלא הצלחת להתחנן". בסופו של דבר הגיעו למפגש עשר צעירות.

מכון פוע"ה, העוסק ביעוץ בתחום הפוריות והרפואה על פי ההלכה, קנה לעצמו אחיזה חזקה בשנים האחרונות גם בתחום החדש יחסית של שימור הפוריות, בהפצת מידע ועידוד נשים להקפיא ביציות וכן בליווי פרטני. דומה שהמצוקה הרגשית שמתארות צעירות בהליך שימור הפירות גורמת להן לפנות לתמיכה ויעוץ רבני, מה גם שהן מקבלות הנחה. מי שמגיעה לבתי החולים הדסה עין כרם, הדסה הר הצופים ואסר"ת אשדוד דרך מכון פוע"ה זוכה למחיר נמוך בכמה מאות שקלים.

לדברי דבורה, "רציתי שהם ילכו אותי בתהליך בגלל שהייתי לבד, ורציתי גם את הפיקוח שלהם". הפיקוח הוא למעשה משגיחה מטעם המכון, הבודקת שהביציות הנכונות הוקפאו. דבורה מעידה כי היתה מרוצה מאוד מהידע שקיבלה, וגם מ"האווון הקשבת", כדבריה. "זה

► שאילולא היתה רופאה, ככל הנראה היתה עובדת כשדכנית. "זה אתגר מורכב. רוב הילדות הקטנות, במיוחד במגור הדתי, מדמיינות שהן יהיו כלות – יתחתנו ויביאו ילדים לעולם. יש אמנם גם נשים שרוצות לטייל קודם או להשקיע בקריירה, אבל לנשים רבות אין בעצם אופציה חלופית לנישואים, כי הן לא חושבות על הבאת ילד לבד. נדרש להן זמן להשלים עם זה רגשית".

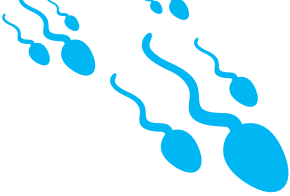
לקחת אחריות על הפוריות

גופים שונים בקהילה הדתית מנסים לספק מענה לקושי הרגשי של הצעירות, שעשויה אף לעודד אחרות להיכנס לתהליך המורכב. קרן גפן, עמותת שהקימה ומנהלת ד"ר קרן פרידמן, פסיכולוגית במקצועה, מציעה סדנאות לשימור פוריות בירושלים. לדבריה, כ-120 נשים התעניינו בסדנאות ועד כה התקיימו תשע כאלה, בשיתוף פעולה עם בית כנסת יקר תל אביב, נעמ"ת וארגון YNCIJ (Jewish International Connection). "מטרת הסדנאות היא להעצים את הנשים כך שיוכלו לקבל החלטות מושכלות לגבי עתידן, באמצעות נטילת אחריות על הפירות שלהן", אומרת פרידמן. היימן מלווה את הקבוצה, מסבירה את ההשלכות הרפואיות ואת סיכויי הצלחה של ההליך.

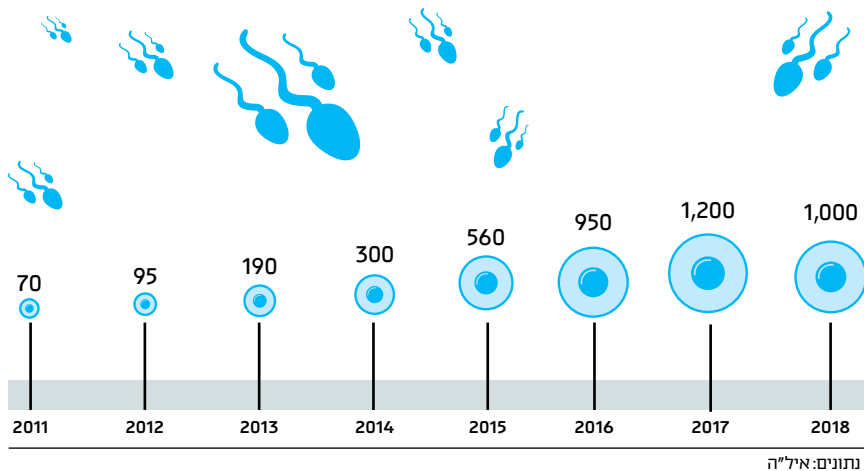
פרידמן סבורה ש"יצא נשים שהקפיאו ביציות, משהו משתחרר. הלחץ סביב השעון הביולוגי נרגע". היימן מסכימה: "אין לנו מספיק מידע על זה, אבל לדעתני נראה עוד שנתיים-שלוש שהן ימצאו את החתן ברוגע. הן יודעות שעשו את ההשקעה המקסימלית. לכן אני רואה את זה כצעד מעצים. ההתמודדות קשה אך זה נותן להן כוח".

גישה משוחררת כזו מתחילה להישמע בקצוות. "אמרתי לעצמי, כבשת את האוור"סט", אומרת אחת הנשים שעברו את התהליך. "עשיתי משהו שאיים עלי הרבה שנים. אני אלופה. מגיע לי פרגון". שירה וורצל מגבעת שמואל, עיר שגם בה יש ריכוז של רווקות דתיות, מוחה על תחושת הכישלון. "אני מרגישה ממש טוב", היא אומרת. "אני שולטת בגורלי. למה לתת לגבר להיות האביר על הסוס? למה שאני אתן לו את הכבוד הזה ואחכה לו? אני מרגישה שאני אישה חזקה שעושה החלטות בשביל עצמי".

וורצל, בת 33, מתגוררת בדירה עם שותפות. לא מזמן עשתה שני שבועות שימור פוריות וברוב תעשה את השלישי, כדי למצות לדבריה את מלאי הביציות המותר להקפאה לפי החוק. חברה בת 37 שהחליטה להיות אם יחידנית לא חרונה היתה קריאת ההשכמה עבורה. "כשחברה מהאולפנה סיפרה לי שעשתה את זה, היה לי ברור שגם אני הולכת לעשות, אין שאלה". וורצל מימנה את ההליך מהחסכוניות שלה. "בהתחלה

שומרות על אופציות פתוחות מספר הנשים שהקיפאו ביציות בישראל

נתונים: איל"ה

בשלה או לא בשלה.

“אם יש לי גם עוברים וגם ביציות, מבחינה רפואית אנחנו יודעים להגיד יותר בביטחון מה העוברים שווים לעומת ביציות. אבל אי אפשר להגיד מה בסוף יניב לנו הצלחה גדולה יותר בהבאת ילדים לעולם. יש יותר ניסיון עולמי בעוברים שהקפואו לעומת ביציות. לכן כרופאים אנחנו מעלים את זה כאופציה חליפית להקפאת ביציות, במיוחד כשהגיל של האישה כבר מתקדם יותר”. ואמנם, כמה מהצעירות שרואיינו לכתבה זו אמרו שהן יש קלו בעתיד להקפוא גם עוברים, כדי לשמור לעצמן את האפשרות להיות אם יחידנית.

אמהות שכאלה הן עדיין מחוץ למיינסטרים בחברה הדתית, אך השאלה “הקפאת ביציות?” מתחילה כבר להישמע בכל הנוגע לשידוכים. לדברי פרופ' יעל השילוני דולב, סוציולוגית של פריז וחברת המועצה הלאומית לבירואתיקה, “זה בדיק מה שקורה תמיד עם טכנולוגיות של פריז. יש להן צד מאפשר, אבל יחד איתן צומח הצד הדכאני והכופה. ברגע שזה נהפך לנורמה, לציפייה, אי אפשר להתחמק מזה, במיוחד כשה לחץ בחברה הדתית הוא לא פעם לשמר פוריות גבוהה - כלומר, ללדת יותר מילד או שניים.

“הקפאת ביציות לגיטימית, אך זו טכנולוגיה שיש לה מחיר גופני וכלכלי כואב, והשאלה אם הוא שווה את הסיכונים. אני גם לא בטוחה שיש כאן פתרון טכנולוגי מושלם”, היא טוענת. מה שלא לגיטימי, מוסיפה השילוני דולב, הוא תחושת החרדה והפחד. “אם בחברה הישראלית יש לחץ לפריז, אצל הנשים הדתיות הלחץ כפול ומכופל. וכשיש לחץ גדול, אין מרחב בחירה”, היא אומרת.

tamar.rotem9@gmail.com

גלית, שעברה את התהליך: “בחרתי להיצמד לתקווה ולעבור את הטיפול, אבל מבחינה רגשית היה לי קשה. בגיל 38, הרגשתי שאני נמצאת על צוק. מסביבי, חברות הילדות שלי שהתחתנו בגיל 23 ויש להן כבר ילדים גדולים. החברה משדרת לך רחמים. בחתונות אומרים לך ‘בקרוב אצלך’. וגם בפנים הרגשתי תחושה קשה של חוסר הצלחה”

כשליש - ילדו עוברים מהביציות המופשרות. הן היו בנות 38 כשהקפואו ובנות 42 כשילדו. דו. לדברי אלדר-רגב, הנתון הזה (מתוך עבודה של ד"ר אבי צפירי) דומה לשיעורי ההריונות שהושגו בIVF באותה קבוצת גיל, ללא הקפאת ביציות. לחלק מהנשים הללו ישנן ביציות מר קפאות נוספות, ואולי יהיו מהן עוד הריונות. מעבודה נוספת, שנעשתה בכתי החולים שיבא, אסותא ומאיר והוצגה על ידי ד"ר דניאל זיידמן, עלה שבקרוב 25 נשים שהפשירו את הביציות שהיו מוקפאות בין שלוש לשבע שנים, נרשמו חמש לידות - כלומר, כ-20%. “אמנם כמות הנתונים נמוכה, אבל זה אומר לנו שיש הריונות ולידות ושנאנחנו יודעים להפשיר ולהקפוא”, אומרת היימן.

“אי אפשר באמת להשוות בין ההצלחה בה קפאת ביציות לעומת הקפאת עוברים, אין לנו עבודות טובות שבדקות את זה באוכלוסיית היעד. כשמקפאים עובר מקבלים יותר מידע. יודעים כבר שהביצית עברה הפרייה, לכמה תאים היא התחלקה ולאיוזה גיל העובר התקדם. לגבי ביצית, אפשר להגיד היום אם היא

האינטימי הזה. שאיבדתי את קרום הבתולין לטובת הרפואה. התחושה היא שזה היה צריך לקרות אחרת, בזוגיות ולא על כיסא הגיני-קולוג”.

גלית מספרת שהאולטרה-סאונד הווגינלי גרם לה לכאבים. היא כלל לא ידעה שאפשר לוותר על כך. כיום, בזכות הפייסבוק, חלק מהצעירות יודעות יותר לעמוד על שלהן ולדורש אולטרה-סאונד בטני. לדברי פרופ' טליה אלדר-רגב, מנהלת היחידה לאנדוקרינולוגיה וגנטיקה של הפוריות במרכז הרפואי שערי צדק ויו"ר איל"ה - האגודה הישראלית לחקר הפוריות, “השימוש באולטרה-סאונד בטני הוא הרגישות המתחייבת. זו אוכלוסייה שני תונה בלחץ. האישה באה כי כל החברות שלה התחתנו. היא מאוד רגישה. יש בנות שלא היו בכלל אצל רופאת נשים. אנחנו ערים לזה ומדריכים את הטכנאיות והרופאים בהתאם”.

לשמו את הביציות לילד השני והשלישי

על רקע המורכבות הרגשית והרפואית הכרוכה בשימור פוריות, דומה שמילת קסם אחת נותנת את התקווה לצעירות. היא נשמעה לאורך כל הראיונות: התחושה שהקפאת הביציות היא ביטוח. גם היימן מדברת על כך. “אנחנו מסתכנים עם הביציות כעל פוטנציאל לפוריות בעתיד. נניח שאישה הקפואה בגיל 37 ובגיל 39.5 היא התחתנה ורוצה ילדים. אנחנו ממליצים לה לניסוח קודם להיכנס להריון ספונטני, ואם זה לא מצליח, לעשות טיפולי פוריות; המטרה היא לשמור את הביציות לגיל מאוחר יותר, לילד השני והשלישי, כשהביציות הטרויות שלה כבר יהיו פחות טובות. הביציות המוקפאות הן דבר יקר לנשים. זה כמו ביטוח. אנחנו לא רוצים להפעיל את הביטוח, אלא אם כן חייבים”.

המילה ביטוח היא מתעתעת, שכן אין כיום מספיק מידע לגבי הצלחת התהליך - כלומר, על לידות של עוברים מביציות ששומרו. בשיטה החדשה הנהוגה בישראל (בחור"ל היא כבר ותיקה יותר), ההקפאה מבוצעת בתהליך שנקרא ויטרפיקציה, כשההקפאה מהירה מאוד וכך גם ההפשרה. לדברי אלדר-רגב, רק 5%-10% מהנשים שהקפואו ביציות בארץ ניסו להפשיר אותן. האם אפשר לדעת מה באמת יעלה בגורלן של הביציות המופשרות? גלית, למשל, הצליחה להפשיר את הביציות שלה והן הופרו והפכו ל“עוברים יפהפיים” לדבריה, אך ההריון לא השתרש ברחם.

ככנס השנתי של איל"ה שנערך בסוף מאי הוצגו כמה עבודות ראשוניות, והממצאים, אומרת אלדר-רגב, מעוררים אופטימיות. כך למשל, עד סוף 2018, 451 נשים הקפואו ביציות בשערי צדק ומתוכן 16 הפשירו ביציות. חמש נשים